

saaledes at Mulktning af indtil 25 Kr. ikke skal være rent tilfældig. Jeg haaber, at som Regel vil det blive saaledes, at man kun vil anvende en saa høj Mulkt over for en Husbond, der benytter sig af sin Stilling som Husbond over for et fattigt Barn til at berøve det dets Skolegang for at benytte dets Arbejdskraft. I saadanne Tilfælde kunde jeg tænke mig Muligheden af, at en Skolekommission vilde gaa til en Mulkt paa 25 Kr., medens man over for Smaafolk i Reglen ikke vil gaa saa højt, uden at der er særlige Grunde, der tale derfor. Men at gaa saa højt som til 50 Kr., det vil jeg sige paa Forhaand, det kan jeg ikke tilraade. Den højtærede Minister vil ikke paa nogen Maade tiltræde mit Forslag angaaende Spørgsmaalet om, hvilket Antal Børn der maa undervises i Skolen — det er det Forslag, jeg har stillet under Nr. 15. Jeg haaber, den sidste ærede Taler vil stemme for det Forslag; han var jo enig i det, der har fundet Udtryk i dette Vædringsforslag, nemlig at man ikke uden Nødvendighed skal gaa til at paabyrde en Kommune saa store Udgifter, som ville resultere af at oprette et eller flere ny Embeder. Jeg tror, at det er en ret naturlig Fordring at stille, at en Lærer kun maa undervise 35 Børn, naar han er alene om at undervise Børnene i en og samme Skole, men hvor der er 3 eller flere Klasser kan en Lærer meget godt undervise indtil 40 Børn. Jeg forstaar saa meget mindre den højtærede Ministers Modstand her, som han, hvad der undrede mig, kunde tiltræde Fler-tallets Vædringsforslag under Nr. 19, der jo vel at mærke gaar ud paa, at saa længe en Skole paa Landet med een Lærer ikke er søgt af over 35 Børn, saa kan Kommunalbestyrelsen fastsætte, at Undervisningen foregaar i een Klasse for samtlige Skolegøende Børn. Tror den højtærede Minister virkeligt, at det gaar an, at en Lærer kan undervise 35 Børn i en Alder fra 7 til 14 Aar i een Klasse, saa skulde det dog være mærkelig, om det ikke kunde gaa an at følge mit Forslag, der gaar ud paa, at en Lærer maa have 40 Børn, naar Børnene vel at mærke staa omtrent paa samme Alderstrin og Udviklingsstrin. Med Hensyn til Religionsundervisningen forekom det mig ogsaa, at den højtærede Minister har et noget for konservativt Standpunkt. Han vilde indrømme, at Fler-tallet sikkert var ledet af Høvelsen af, at Lærebogsundervisningen drives for vidt og det var en Indskrænkning heri man tilstigede, medens Fler-tallet ikke tilstigede at drage Religionsundervisningen bort fra Skolen. Heri ser den højtærede Minister rigtig. Det er sikkert

det, der har bevæget Fler-tallet, og naar jeg har ønsket at optage Luthers Katekismus som Undervisningsfag for de ældre Børn, er det, fordi jeg vil anse det for en stor Velsignelse for danske Børn, om de kunde bytte Balslevs Lærebog med Luthers lille Katekismus. Til det ærede Medlem for Bonfild (Paulin) vil jeg med det samme gerne gøre et Par Bemærkninger. Jeg mindes, hvad Grundtvig en Gang har sagt, at man skal ikke prædike i Rigsdagen, lige saa lidt som man skal tale Politik paa Prædikestolen, og jeg vil derfor ikke nærmere komme ind paa det Spørgsmaal, som den ærede Rigsdagsmand var inde paa. Jeg vil kun sige, at han ikke saa lidt har misforstået mig. Han troede nemlig, jeg var kommen helt i Mod sætning til mit eget Standpunkt fra 1ste Behandling ved mine Indstillinger under denne Sags 2den Behandling. Det ligger i, at det ærede Medlem har misforstået mig. Naar jeg har antydet Usikkerheden af at henlægge Religionsundervisningen til Konfirmationsalderen og navnlig at give Præsterne der en særlig Indflydelse paa Børnene, saa tænkte jeg — og det ligger sikkert ogsaa i mine Ord — nærmest paa den dogmatistiske Religionsundervisning. Jeg havde ikke ønsket, at Religionsundervisningen skulde ud af Skolen og alene henvises til Præsterne under Konfirmationsalderen, men derimod den dogmatistiske Undervisning; her jeg ønsket maatte blive henlagt til Konfirmationsundervisningen af den simple Grund, at jeg ikke tror, at Børnene have rigtig Forstand derpaa, førend de have naaet en modnere Alder. Det ærede Medlem vilde forklare os, hvad Religion var, og saa vendte han tilbage til Valles Lærebog, som jeg kunde høre, det ærede Medlem har lært, da han var ung. Det ærede Medlem sagde, at Religion var at have Kundskab om Gud og hans Vilje. Det siger Balle ogsaa, men det er netop det, Religion ikke er. Religion er en Livs-fag, Religion er ikke en Lære men et Liv, og for Børnene gælder det først og sidst om, at de ikke saa Religionen fremstillet paa en saadan Maade, at de saa Indtrykket af, at det bare er noget, man skal vide, og at det blot er noget, man skal lære, men det gælder om, at Børnene saa et levende Indtryk af, at det er noget, man skal tro paa og have Glæde og Velsignelse af i hele sit Liv, men det tror jeg ikke, at Lærebogsundervisningen er stiftet til. Tværtimod: jeg har Erfaring for, at Lærebogsundervisningen og den dermed forbundne dogmatistiske Undervisning alt for meget gør Børnene her i Danmark lede og lede af al Kristendom, og det ønsker jeg ikke, de skulle